

„Mozartnak köszönhetem, hogy életemet a zenének szenteltem”

A fenti, Csajkowskijtól származó mondat szolgál a Duna Szimfonikus Zenekar december 8-i koncertjének mottójául. A Duna Palota Színháztermében rendezett hangversenyen ugyanis az orosz romantikus szerző művei mellett Mozart két kürtversenye hangzik majd el. Talán most meglepődött az olvasó: de hisz neki csak egy kürtversenye van: a híres Esz-dúr!

Ez csupán félígazság, Mozart ugyanis elkezdett dolgozni egy nagyszabású E-dúr versenyművön is, amit sajnos gyorsan félbehagyott. Dénes István zeneszerző-karmester azonban hosszú és küzdelmes munkafolyamat eredményeképp befejezte a művet, és 2017-ben meg is jelentette egy német kiadónál. A magyarországi bemutató szólistája Nagy Miklós kürtművész lesz, aki inspirációjával nagymértékben hozzájárult a darab meg-, illetve újjászületéséhez. Az E-dúr kürtversenyről és a vele kapcsolatos munkáról Dénes István számolt be a Gramofonnak

„Mozart E-dúr kürtverseny-töredékével (KV494/a) – melyre akkori kürtös évfolyamtársam, Magyar Imre hívta fel a figyelmemet – először főiskolás koromban találkoztam. Mint fiatal komponistát természetesen izgatott a kiegészítés, a befejezés lehetősége, de akkoriban megoldhatatlannak tűnt számomra ez a feladat. 2004-ben megváltozott a helyzet, amikor a kiváló, szinte korlátlan hangszertechnikával rendelkező Nagy Miklóssal megismerkedtem. Az ő inspiráló játéka által sikerült a gátlást, kétséget és a tekintélytiszteléből fakadó korlátokat legyűrni, és Mozart zeneszerzői műhelyének közelébe férközni. Nyilvánvaló, hogy – az ismert kürtversenyeihez képest – ebben az esetben egy monumentálisnak ígérkező munkába fogott bele: a 65 ütemes expozíció méretében a zongoraversenyekével vetekszik. Mind a mai napig érthetetlen, és valószínűleg örök rejtély marad, hogy miért is szakadt félbe ez a munka.

Az E-dúr kürtversenyből összesen 91 ütem maradt ránk: egy 65 ütemes zenekari bevezető és 26 ütemnyi szóló kürt, a 82. ütemtől már megszakadt kísérettel. Az expozíciót közelebről szemügyre véve izgalmas rendezőelvet és a monumentalitás feltételezhető okát fedezhetjük fel: a 3-as szám, mint a szabadkőművesség rejtett szimbóluma döntő szerepet játszik a témák, ütemek elrendezésében, és az ismétlésekben is. Mint a későbbi Varázsfuvalóban a híres »Dreimalige Akkord«-dal, talán itt is egy titkos beavató-ünnepség részesei lehetünk. Kilencven évvel később Verdi Aidájában – Mozarthoz hasonlóan – a misztériumok lényege a háromszori ismétlésekben rejlik.

A szóló kürtszólamban Mozart elképesztő merészsége nyilvánul meg: a hangszer akkori lehetőségeit mind ritmika, mind hangkészlet területén maximálisan kihasználja. Mintha egy mindaddig nem is sejtett dimenzióba akarná vinni a hallgatót. Ez akkoriban a szólistának és a közönségnek is nagy kihívást jelentett volna – talán ez lehetett a be-

Forrás: www.istvandenés.eu

Dénes István: „Örök rejtély marad, hogy miért szakadt félbe az E-dúr kürtverseny komponálása”

fejezhetlenség egyik oka. Mozart még éppen elvezet minket a domináns hangnembe, ezzel feladva a leckét az utókornak.

A sokféle ajánlott kadencia inspirálhat minket Mozart gondolatainak továbbszövéséhez, melyek akár a 21. század zenei nyelvezetéig is elvezethetnek. 231 év távlatából nehéz eldönteni: mit szabad, mi az időszerű, mit enged meg a korszak, melyik kor szellemének kell engedelmessé válni? De ha a zene felhangzik, az Idő összeolvad egy pillanatban, az Akkor és Most elválaszthatatlan egységgé válik. A kezdetben felvetett »befejezhetlenség dilemmája« így az előadóművészet nagy paradoxonjába torkollik: minden előadás egyszeri és megismételhetetlen, éppen ezért állandó ismétlésre van ítélve.”